

Державний вищий навчальний заклад
«Донецький національний технічний університет»
Кафедра управління гірничим виробництвом та охорони праці

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

“ ” _____ 2023 року
Леонід БАЧУРІН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК «Безпека життєдіяльності та охорона праці»

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Рівень освіти: перший (бакалаврський)

Спеціальності 103 Науки про землю, 101 Екологія, 131 Прикладна механіка,
181 Хімічні технології, 183 Технології захисту навколишнього середовища

(шифр і назва спеціальності (тей))

Освітня програма _____

(назва освітньої програми, для обов'язкових дисциплін)

Мова навчання: українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності та охорона праці»

(повна назва дисципліни)

для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 103 Науки про землю, 101 Екологія, 131 Прикладна механіка, 181 Хімічні технології, 183 Технології захисту навколишнього середовища

«01» вересня 2023 року. – 8 с.

Розробники: Браташ О.О. ст. викладач кафедри управління гірничим виробництвом та охорони праці

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри управління гірничим виробництвом та охорони праці

Протокол № 1 від. “ 04 ” вересня 2023 р.

Завідувач кафедрою управління гірничим виробництвом та охорони праці

_____ (Олександр ІСАЄНКОВ)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 20__ р.

Схвалено науково-методичною комісією з галузі знань _____
(шифр, назва)

Протокол № ____ від. “ ____ ” _____ 202__ р.

“ _____ ” _____ 20__ р. Голова _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація

Форма навчання	Денна	Заочна
Статус	Вибіркова навчальна дисципліна	
Обсяг в кредитах ЄКТС	6	-
Обсяг в годинах за навчальним планом, разом: в тому числі:	180	-
лекції:	32	-
практичні заняття:	32	-
лабораторні заняття:	-	-
семінари:	-	-
самостійна робота:	116	-
Форма підсумкового контролю	Екзамен	
Дисципліну викладають	Браташ О.О. https://donntu.edu.ua/gorn/ugv (olena.bratash@donntu.edu.ua)	

Передумови для вивчення дисципліни: мають бути вивчені загальноосвітні дисципліни.

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є формування теоретичних і прикладних знань із правових, економічних і організаційних питань захисту людини від впливу негативних факторів середовища існування і праці, надання умінь, здатностей (компетенцій) для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання, а також формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку.

Завдання вивчення дисципліни передбачає опанування знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання з обов'язковим урахуванням галузевих вимог щодо забезпечення безпеки персоналу та захисту населення в небезпечних та надзвичайних ситуаціях.

3. Очікувані результати навчання

Знання:

- причини виникнення та характеристика небезпек;
- основні небезпечні та шкідливі фактори виробничого, побутового та позавиробничого середовища;
- заходи щодо запобігання природних та техногенних катастроф;
- основні положення охорони праці;
- можливі надзвичайні ситуації природного та техногенного характеру;
- способи захисту людей та територій від вражаючих факторів;
- правила надання першої медичної допомоги;
- правові та організаційні питання безпеки життєдіяльності;
- законодавчу та нормативну базу України про охорону праці;
- державне управління охороною праці та організація охорони праці на підприємствах;
- основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії.

Уміння:

- оцінити ризик як оцінку небезпеки і управляти ризиками;
- проаналізувати можливості небезпек в конкретних ситуаціях;
- прогнозувати можливі наслідки дії небезпек;
- забезпечити виконання вимог охорони праці;
- застосувати в практичній діяльності законодавчі та нормативні документи;
- надати першу медичну допомогу;
- користуватися засобами індивідуального захисту;
- забезпечити електро- і пожежобезпеку при експлуатації промислових об'єктів;
- застосовувати одержані знання в майбутній професійній діяльності.

4. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- стандартизовані тести;
- розрахункова робота.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи.

Формою проведення поточного контролю з дисципліни «Безпека життєдіяльності та охорона праці» є виконання практичних робіт та розрахункової роботи.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання на певному освітньо-кваліфікаційному рівні або на окремих його завершальних етапах.

Поточний контроль знань студентів здійснюється на практичних заняттях і полягає в проведенні попереднього контролю знань, умінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, відповіді на тести з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання. В допомогу студентам викладачем проводяться консультації з питань курсу.

Семестровий контроль. Формою проведення семестрового контролю з дисципліни «Безпека життєдіяльності та охорона праці» є залік. Під час семестрового контролю враховуються результати здачі усіх видів роботи, відповідно до розподілу балів, які отримують студенти:

Для денної форми навчання

Пр.1	Пр.2	Пр. 3	Пр.4	Пр.5	Пр.6	Інд. завд.	Поточний контроль	Іспит	Максимальний бал
8	8	6	6	8	4	40	100	-	100
1	3	2	3	3	3	24	60		

Для заочної форми навчання

Пр.1	Пр.2	Інд.завд.	Поточний контроль	Іспит	Максимальний бал
30	30	40	100	-	100
15	15	30	60		

Примітки: 1) Пр1, Пр2 і т.д практичні роботи;

2) У числівнику максимальний бал – при своєчасному та правильному виконанні, у знаменнику – мінімальний (при правильному, але несвоечасному виконанні)

Максимальний бал за кожну практичну роботу студент може отримати за умови своєчасного виконання згідно з розкладом занять та робочою програмою навчальної дисципліни.

Оцінюванню під час поточного контролю підлягають всі практичні роботи, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни та розрахункова робота.

Схема оцінювання з урахуванням вимог Положення про організацію освітнього процесу. Результати підсумкового контролю оцінюються за 100-бальною шкалою.

Підсумкова семестрова оцінка з дисципліни виставляється на підставі сумарної кількості балів, які набрав студент у відповідності до таблиці:

Відповідність між шкалами встановлюється наступним чином:

Оцінка	
За 100-бальною шкалою	залік
60-100	зараховано
0-59	не зараховано

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Основні теми дисципліни

Тема 1. Сутність БЖД. Концепція ООН про сталий розвиток людства. Ризик в житті людини.

Тема 2. Психологічні основи в забезпеченні безпечної життєдіяльності людини.

Тема 3. Медико-біологічні та соціальні проблеми здоров'я.

Тема 4. Природні небезпеки.

Тема 5. Соціально-політичні небезпеки, їхні види та характеристики.

Тема 6. Техногенні небезпеки.

Тема 7. Безпека життєдіяльності в умовах надзвичайних ситуацій. Захист населення та ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій.

Тема 8. Правові та організаційні основи охорони праці.

Тема 9. Організація охорони праці на підприємстві.

Тема 10. Виробнича санітарія, гігієна праці.

Тема 11. Електро- та пожежна безпека

Тема 12. Перша долікарська допомога при різних нещасних випадках.

6. 2. Темы практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Д.ф.н.	З.ф.н.
1	Оцінка психологічних якостей особистості, що впливають на безпеку діяльності. Кількісна оцінка ризику	2	-
2	Оцінка стану здоров'я студентів та темпів їх старіння Надання першої долікарської допомоги	2	-
3	Визначення параметрів мікроклімату на робочому місці	2	-
4	Надзвичайні ситуації. Вивчення правил поведінки під час надзвичайних ситуацій	4	-
5	Вивчення правил надання першої домедичної допомоги	4	-
6	Вивчення засобів пожежогасіння	2	-
7	Усього годин	16	-

6.3. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Д.ф.н.	З.ф.н.
1	Лабораторні заняття з дисципліни «Безпека та надійність технологічних процесів в гірничому виробництві» не передбачені навчальним планом	-	-
...	Усього годин		

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Д.ф.н.	З.ф.н.
1	Тема 1. Сутність БЖД. Концепція ООН про сталий розвиток людства. Ризик в житті людини	6	-
2	Тема 2. Психологічні основи в забезпеченні безпечної життєдіяльності людини	10	-
3	Тема 3. Медико-біологічні та соціальні проблеми здоров'я	10	-
4	Тема 4. Природні небезпеки	10	-
5	Тема 5. Соціально-політичні небезпеки, їхні види та характеристики	10	-
6	Тема 6. Техногенні небезпеки	10	-
7	Тема 7. Безпека життєдіяльності в умовах надзвичайних ситуацій. Захист населення та ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій.	10	-
8	Тема 8. Правові та організаційні основи охорони праці.	10	-
9	Тема 9. Організація охорони праці на підприємстві.	10	-
10	Тема 10. Виробнича санітарія, гігієна праці.	10	-
11	Тема 11. Електро- та пожежна безпека	10	-
12	Тема 12. Перша долікарська допомога при різних нещасних випадках.	10	-
13	Усього годин	116	-

6.5. Індивідуальні та/або групові завдання

Індивідуальне завдання передбачає виконання розрахункової роботи на тему «Освітлення приміщень та його нормування».

7. Література

7.1. Основна

1. Безпека життєдіяльності : підруч. для студ. вищих навч. закл. / ред. І.Я. Коцана . — Харків : Фоліо, 2014 . — 462 с.
2. Ярошевська, В.М. Безпека життєдіяльності : підручник / В.М. Ярошевська . — К. : Професіонал, 2004 . — 560 с.
3. Яремко, З. Безпека життєдіяльності : навч. посіб. / З. Яремко . — К. : ЦНЛ, 2005 . — 320 с.
4. Безпека життєдіяльності : навч. посіб. ; П.С. Атаманчук, В.В. Мендерецький, О.П. Панчук, О.Г. Чорна . — К. : ЦУЛ, 2011 . — 276 с. — ISBN 978-611-01-0245-2.
5. Бедрій, Я.І. Безпека життєдіяльності : навч. посіб. / Я.І. Бедрій . — Київ : вид-во Кондор, 2015 . — 286 с.
6. Безпека життєдіяльності : підручник / ред. В.А. Прилипко, В.Д. Гогунський, Н.Б. Волненко .

- Київ : ЦУЛ, 2013 . — 448 с.
7. Яремко З.М. Безпека життєдіяльності: короткий виклад та засоби контролю знань. Навчальний посібник / Яремко З.М., Муць І.Р., Галаджун Я.В. — Львів. Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2011. — 267 с.
 8. Грищук, М.В. Основи охорони праці : підручник / М.В. Грищук . — К. : Кондор, 2021 . — 240 с.
 9. Жидецький, В.Ц. Основи охорони праці : підручник / В.Ц. Жидецький . — 5-те вид., доп. — К. : Знання, 2014 . — 373 с.
 10. Основи охорони праці : навч. посіб. ; П.С. Атаманчук, В.В. Мендерецький, О.П. Панчук, О.Г. Чорна . — К. : ЦУЛ, 2011 . — 224 с..І. Бедрій, О.В. Станіславчук . — К. : Кондор, 2012 . — 458 с.
 11. Основи охорони праці : навч. посіб. / Р.М. Івах, Я.І. Бедрій, Б.О. Білінський, М.М. Козяр ; ред. Р.М. Івах . — 4-те вид. перероб. і доп. — Київ : вид-во Кондор, 2016 . — 464 с.
 12. Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І.П. Охорона праці. Курс лекцій. Практикум: Навч. посіб. — Суми: Університетська книга, 2009. — 540 с.
 13. Основи охорони праці: /В.В. Березуцький, Т.С. Бондаренко, Г.Г.Валенко та ін.; за ред. проф. В.В. Березуцького. — Х.:Факт, 2005. — 480 с.
 14. Практикум з охорони праці. Навчальний посібник. О. К. Шаїбов — Ужгород, Ужгородський національний університет, фізичний факультет, - 2007, - 280 с.
 15. Практикум з курсу «Безпека життєдіяльності» для студентів вищих навчальних закладів/ В.В. Березуцький, Т.С. Бондаренко, Г.Г. Власенко т ін.: за ред. В.В. Березуцького. Х.: Факт, 2005. — 168 с.

7.2. Допоміжна

1. Безопасность жизнедеятельности: Учебник / Под ред. проф. Э.А. Арустамова. — 2-е изд. перераб. и доп. — М.: Изд. дом "Дашков и К", 2000. — 678 с.
2. Безпека життєдіяльності: Навч. посіб. / О.С. Баб'як, О.М. Сітенко, І.В. Ківва та ін. — Х.: Ранок, 2000. — 304 с.
3. Літвак С. М., Михайлюк В. О. Безпека життєдіяльності. Навч. посібник. Миколаїв. - ТОВ "Компанія ВІД". — 2001. — 230 с.
4. Пістун І. П. Безпека життєдіяльності: Навч. посіб. — Суми: Університет. книга, 1999. — 301 с.
5. Ярошевська В.М., Ярошевський М.М., Москальов І.В. Безпека життєдіяльності. — К.: НМЦ, 1997. — 292 с.
6. Охорона праці та промислова безпека: Навч. посіб. / К.Н. Ткачук, В.В. Зацарний, Р.В. Сабарно, С. Ф. Каштанов, Л. О. Мітюк, Л. Д. Третякова, К. К.Ткачук, А. В. Чадюк. За ред. К. Н. Ткачука і В. В. Зацарного. — К.: 2009 -357 с.
7. Охорона праці (Законодавство. Організація роботи): Навч. посіб. / За заг. ред. к.т.н., доц. І. П. Пістуна. — Львів: "Тріада плюс", 2010. — 648 с.
8. Охорона праці (практикум): Навч. посіб. / За заг. ред.. к.т.н., доц.. І. П. Пістуна. — Львів: «Тріада плюс», 2011 — 436 с.
9. Серіков Я. О. Основи охорони праці: Навч. посіб. — Харків, ХНАМГ, 2007. - 227с.
10. Конституція України. Основний закон. — К., 1996.
11. Кодекс цивільного захисту України. — К., 2013.
12. Про охорону здоров'я: Закон України. — К., 1992.
13. Про охорону праці: Закон України. — К., 1992.
14. Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення: Закон України // Відомості Верховної Ради України. — 1994. — № 27.

7.3. Методична

1. Методичні вказівки до практичних робіт з дисципліни «Безпека життєдіяльності» для студентів усіх спеціальностей денної та заочної форм навчання/ Укл.: О.О. Браташ – Луцьк, ДонНТУ, 2023. – 118 с.

8. Інформаційні ресурси

1. Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи <http://www.mns.gov.ua/>.
2. Рада національної безпеки і оборони України <http://www.rainbow.gov.ua/>.
3. Постійне представництво України при ООН <http://www.uamission.org/>.
4. Північноатлантичний альянс (НАТО) <http://www.nato.int/>.
5. Сайт, присвячений землетрусам та сейсмічному районуванню території <http://www.scgis.ru/russian/>.
6. Сайт, присвячений надзвичайним ситуаціям природного характеру <http://chronicl.chat.ru/>.
7. Український інститут досліджень навколишнього середовища і ресурсів при Раді національної безпеки і оборони України <http://www.erriu.ukrtel.net/index.htm>.
8. Сайт Верховної Ради України: <http://www.rada.gov.ua/>
9. Сайт Кабінету Міністрів України: <http://www.kmu.gov.ua/>